

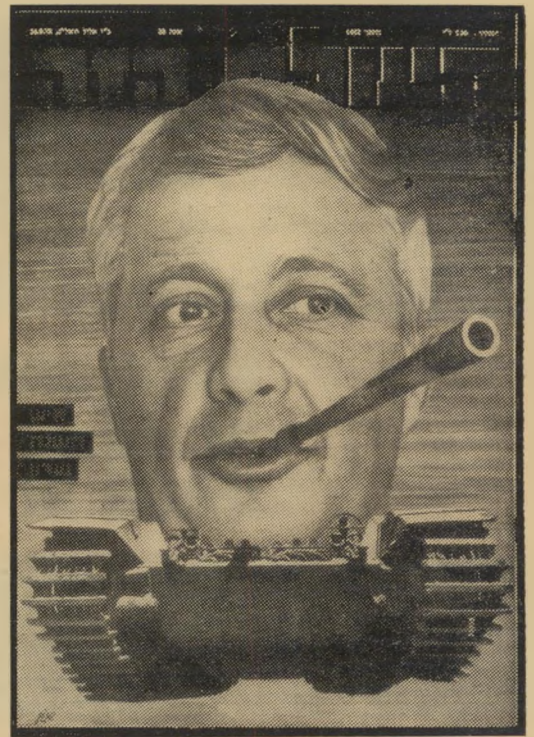
המוסמך העיתונאי המבוקש כיום ביותר בישראל בימים אלה הוא גליון של העולם הזה שראה כיום כגיליון היסטורי ואפילו נבואי - למרות שפורסם לפני חודש וחצי בלבד.

היה זה גליון ראש-השנה, שעל שערו התנוסס פוטר מונטאוו של איש-השנה תשל"ג: האזרח אריק שרון, כרוב על תובת טנק כשתותח תופע בפיו. היה זה ציור סמלי שנועד להמחיש את שיטות הפעולה בהן הביא האישי להקמת הליכוד הימני.

כיום עולים עיתונאים זרים ברגל למערכת העולם הזה, כדי לבקש גליון זה. מרכז-תיקשורת בינלאומיים מבריקים ארצה: "השיגו את העולם הזה על הגנרל שרון". כי אותו גליון הכיל, בין השאר, את הביוגרפיה האמיתית המליאה של אריק, כפי שהוכנה עלידינו בקפרידה, תוך גביית עדינות מהוריו, חבריו, מכריו ויריביו. עכשיו זהו מיסמך חיוני לכל מי שרוצה להבין מה מתרחש היום - ומה יתרחש מחר - בזירה הישראלית.

***

יש כמה וכמה אנשים הטוענים שעמדת העולם הזה כלפי אריק שרון מפתיעה אותם. אנשי ימין אומרים לנו, כחמאמה: "אתם רואים, אתם נאלצים להתודות שאריק צדק בדיעותיו". ואנשי שמאל באים בטרוניה: "אין אתם מחלקים שבחים לאדם מסוכן כמו אריק?" שתי התגובות מוטעות. יש פיתרון פשוט מאוד לתעלומת גישתו של העולם הזה לתופעה ששמה אריק שרון.

שער "העולם הזה" 24.9.73 הפרדה

הצבאי הצר - ואדם בעל השקפות פוליטיות שליליות, ואף מסוכנות, לדעתנו. לא העלמנו צד אחד בגלל השני. לא קיבלנו את הדיעה שיש להעלים את הסכנות הפור ליטיות, הטמונות באישיותו של אריק שרון, מפני שהוא חייל גדול, ולא קיבלנו את הדיעה שיש להכחיש את כישוריו הצבאי של אריק, בגלל השקפתו הפוליטיות. כיום נראה שזה ייחודו של העולם הזה, בחיפושו השקדני אחרי אובייקטיות מירביות, כי כל אותה בעייה התעוררה מחדש בעיקבות מילחמת יום-הכיפורים, ובחריפות קיצונית.

כבר באמצע המלחמה התארגנה חזית רחבה של אינ-טרסים פוליטיים, מלחכי-פינאנזה ופוליטיקאים, ששמו לעצמם מטרה אחת: לזייף את תולדות המלחמה, בעזרה בעיצומה, כדי להעלים את תרומתו המכריעה של אריק שרון למלחמה זו. הדברים הגיעו למעשים ולהתבטאויות שיש בהם כדי לעורר בחילה, פשוטו כמשמעו. לא הצטרפנו לחבורה זו. תיארונו את חלקו של האלוף שרון במלחמה זו על-פי העובדות האמיתיות - לאפתע תם של רבים מחסידי אריק.

אולם גם בהעריכנו את תרומתו במלחמה בכמה וכמה מישורים - לא ניתן יד להפרכת הישגים אלה לנוכח מישורגתו של הליכוד הימני, או של אריק עצמו. די לנו בגיבורים על סוסים לבנים (או טאנקים חומים), שהם כאילו משה ממיטה אסונות על המדינה, אחד הספיק לנו.

מצבאי צבאי מחונן אינו, בהכרח, מנהיג לאומי רצוי. לעיתים קרובות מאוד נכון ההיפך. לפני כמה חודשים בלבד פירסמנו סדרת-מאמרים בשם "הדגנרלים", שבה הוכיח אמתה זו.

אנחנו מאמינים בכושר האינטלקטואלי של קוראי העו"ט הזה. אנו בטוחים שהציבור הישראלי יודע להבחין בין מצביאי לבין מדינאי, בין זכות צבאית גדולה לבין השקפות פוליטיות. פגשנו את חייליו של אריק בשדה הקרב, שמענו מפהם דברי הערצה על אריק כמפקד וכחבר-לנושק, יחד עם ביטויי כמיהה עמוקה לשלום ואי-רצון גמור להסתבך במלחמות חדשות בגלל חלומות של "ארץ-ישראל שלמה", שאריק עצמו דוגל בהם. החיים אינם פשוטים. אי-אפשר לצייר אותם רק בש"חורלבן, לאדם אחד יש צדדים רבים. אנחנו רוצים לשקף את החיים כמו שהם, להפיק רווח של אהבת-אמת, ולהעלות על נס את הצורך במחשבה צלולה. יחסנו לאריק שרון, כך אנו מקווים, יכול לשמש דוגמה לכך.

***

ועוד דבר הקשור, כימעט במיקרה, באריק שרון. העולם הזה ועורכיו היו תמיד צמודים לצה"ל ולבעד יותיו, הרבר קשור להשקפתנו על צה"ל כצבא עממי, שהוא נחלת העם כולו - וגם לתפיסתנו הפוליטית, המבוססת על ההנחה שגם ישראל שחרת-שלום והומאניסי-טית תודקק למגן צבאי יעיל.

בצד הסתפנו המתמדת למאבק על השלום, לא כפרנו בחובתה של ישראל להגן על ביטחונה. התיוה המרכזית שלנו היתה תמיד שביטחון ישראל אינו מבוסס על שטחים או מיכשולים-טבע, אלא על עוצמתו ויכולתו של צה"ל.

אבל מזה זמן רב כירסמו בליבנו חששות כבדים ביותר לגבי תופעות מסוימות שהתפשטו בדרגות העליונות של מערכת הביטחון. גם כאשר צה"ל עוד היה פרה קדושה, וכל מילה של ביקורת עליו היתה בבחינת כפירה בעיקר, ביטאנו חששות אלה. כך, למשל, דרשנו את התפטרותו של משה דיין ודויד אלעזר אחרי פרשת המטוס הלווי, מפני שהדבר הוכיח לנו שיש ליקוי יסודי בכושר-השיי פוט ובכושר-ההחלטה של הצמרת הביטחונית הקיימת.

אחרי פרשת לילהמר הנורבנית, בה ניצח בטעות אדם חף מפשע אחרי שזוהה בטעות כאחד ממנהיגי "ספטמבר השחור", היה העולם הזה העיתון היחיד במדינה שהעז לכפור בגלוי ביכולתם של האנשים שהיו מסוגלים להיכ-של בצורה שלומיאליה כל-כך (העולם הזה, 1874). הוטחה או נגדנו ביקורת חריפה תוך טענה שאסור לדון אנשים כמו אלה שביצעו את המעשה, ושהעיתונות הבינלאור-מית טענה כי היו אנשי שירותיה-הביטחון הישראליים, עד שלא מצאיים במקומם. התנגדנו בתוקף לטענה זו, לא משום שאנו רואים את עצמנו חכמים ופקחים יותר, חובתה של עיתונות חופשית, כך אנו מאמינים, להתריע על כל ליקוי וחידל הנראה לה, גם אם הוא נעשה בתחומים רגישים כמו ביטחון. ייתכן זאילו ניתן היה לעיתונות הישראלית לבקר בצורה חופשית גילויים שלי-ליים שפשוט בשנים האחרונות במערכת-הביטחון, היו נמ-נעים המחבלים והליקויים הריאסון שהתגלו ערב פרוץ המלחמה ובימיה הראשונים.

הנסיבות של סילוק האלוף אריק שרון מצה"ל הגבירו את דאגותינו, בלי כל קשר לאישיותו של אריק עצמו. החלטנו להזהיר את הציבור מפני הנעשה. עשינו זאת לא רק מעל עמודי העיתון. החלטנו לנצל את האפשרות המיוחדת שיש לנו, הודות לחברותו של אורי אבנרי בכנסת, כדי לבטא אזהרה חמורה ביותר, בצירוף המל-צות שקולות ואחריות, מעל במת בית-הנבחרים.

זה קרה לפני שלושה חודשים - לפני שלושה חוד-שים בלבד! בעמוד שממול אנו מפרסמים היום מחדש את הדברים כפי שאמרו או עלידי אבנרי בכנסת ביום 18 ביולי, במלואם מעל עמודי העולם הזה (1873), ביום 25 ביולי 1973.

תודעו לא רק מפני שגאום זה חשף, בצורה מרומזת, ליקויים שעמדו כעבור 80 יום לגרום לאסון כה מחריד. תודעו גם מן השחצנות הריקנית של משה דיין, מחוסר-האחריות האינפנטילית של חבריה-הכנסת, שהפכו את עצ-מם ללהקת-כרובות בידי דיין.

צרח את כל אלה יחד - ויחשף לעיניך הרקע למה שקרה ב-6 באוקטובר 1973.

***

לא במיקרה היה אורי אבנרי חה"כ היחיד שהעז להעלות בעיות אלה בעוד מועד, ולא במיקרה נשאר בודד לגמרי בוויכוח זה, מבלי שאף חבר-כנסת אחד מימין ומשמאל נתן לו יד במילוי תפקיד זה.

לא במיקרה היה העולם הזה העיתון הראשון שהעז להציג את השאלות הגורליות הנובעות מן המלחמה, ולתת עליהן תשובות שקולות, אובייקטיביות - אך גלו-יות-לב (עד כמה שהדבר ניתן במיגבלות התמורות המור-טלות עלינו על-ידי הצנזורה).

במשך תקופה ממושכת היה העולם הזה העיתון היחיד שהזהיר כי המשכת המצב שהיה קיים באיזור עלול לדחוף למלחמה חדשה, בתחילת חודש מאי השנה, בע-צם הימים בהם נטל אורי חלק בוועידת בולוניה, הזהיר העולם הזה כי סכנת המלחמה היא מוחשית ביותר. הקדשנו לכך את שער העיתון (העולם הזה 1861), שנשא את הכותרת לקראת סיבוב רביעי?

מי שמצוי בידי אותו גיליון, כדאי שיעיין מחדש בכ"ת בה "סאדאת מחכה לדדו - אי! אי! אי!", שפורסמה באותו גיליון, אני מצטט רק מיספר קטעים לדוגמא:

שער "העולם הזה" 1.5.73 אזהרה

... אלא שבעוד שלפני שש שנים ניתן היה למצוא רבים שיהמרו כי לא תפרוץ מלחמה, היה מיספרם מועט השנה, שום איש רציני לא יכול היה להסתכן בניחוש כי הדברים לא יתגלגלו בצורה כזאת שבבוקר אחד ימצאו הצדדים את עצמם במצב בו לא תישאר להם ברירה אחרת, אלא לפתוח במלחמה... לא צריך להיות מומחה לענייני-מצריים כדי להבין כי נשיא מצ-ריים, אנואר א-סאדאת, הולך ונדחף אל פינת הזירה.

מה הרישג או הרווח שיכול סאדאת להשיג כתוצאה ממחלף שיגרם לפריצת הסיבוב הרביעי בין ישראל ומצריים? שאלנו בראותו גיליון וניתחנו את התשובה: הרישג הוא בעצם גרימת המלחמה, העובדה שהוא יצית בין המעצמות ויחזור ויבער את של המלחמה מחדש, מבלי להתחשב במחיר שיהיה עליו לשלם - יכולה להיראות בעיניו כהישג. הוא יכול להאמין כי בדרך זו יוכל לאלץ את שתי מעצמות-העל להפעיל לחץ על ישראל וטחוטט ממנה ויתוריים.

לא היה בדינו שום מידע סודי שלא היה בידי גופים אורחיים אחרים. פשוט יכולנו להעריך אחרת את העוב-דות והנתונים. פרט מאלף, באותה רשימה ניסינו לחזות גם את מהלכיו האפשריים של הסיבוב הרביעי. אחת התחזיות היתה כדלהלן: "צה"ל יצלה את התעלה, ית פוט מאחו ונחב בגדה המערבית שלה על מנת לנסות לפתוח את התעלה לתנועה בינלאומית בחסות צה"ל". היום נראים דברים רבים שכתבנו במרוצת השנים האחרונות באור חדש.

תמיכה

***

המוסקנה מבל החקירות הדינאים האלה, כפי שהש-תקפה בבירור בכתבת-אי-השנה, היתה זו: אריק שרון הוא חייל גדול, בעל השקפות נכונות רבות בשטח